

A TISZÁNINNENI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET

1870. évi szeptember 27, 28-ik napjain

KASSÁN TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

REGYZŐKÖNYVE

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület 1870. évi szeptember hó 27 és 28. napjain Kassán tartotta meg **Kun Bertalan** szuperintendens és **Lovász Miklós** tornai segédgondnok urak elnöklete alatt őszi közgyűlését, az egyházmegyék képviselői s több ez alkalomra egybegyűlt egyházi és világi férfiak jelenlétében s közremunkálásával.

AZ EGYHÁZMEGYÉK KÉPVISELŐI VOLTAK :

Az abauji egyházmegyéből :

Dr. Ferenczy József, esperes,
Kérészy Mihály, alsó-vadászi,
Hadházy László, szepsii,
Fodor Pál, vilmányi,
Batta József, kéri lelkészek.

Bárczay Albert, segédgondnok,
Bárczay Ödön,
Komáromy László,
Szathmáry Miklós, tanácsbírák.

Az alsóborsodi egyházmegyéből :

Prágay Lajos, esperes,
Vattay Sándor, s.-keresztúri lelkész,
Édes Albert, nyugalmazott esperes.

Szathmári Király Pál, segédgondnok,
Mocsáry Lajos,
Szücs János, tanácsbírák.

A felsőborsodi egyházmegyéből :

Debreczeni Gábor, helyettes esperes,
Apostol Mihály, varbói lelkész.

Ragályi György, segédgondnok,
Törös Pál, tanácsbíró.

A gömöri egyházmegyéből :

Török József, esperes,
Tóth Samu, sajókeszii,
Batta Bálint, zádorfalvi,
Réty József, kálósai lelkészek.

Ragályi Ferdinánd, segédgondnok,
Máriási Mór, tanácsbíró.

Az alsózempléni egyházmegyéből :

Körössy István, esperes,
Zitás István, szadai lelkész.

Ifj. báró Vay Miklós, segédgondnok,
Bódogh Károly, tanácsbíró.

Az unghi egyházmegyéből :

Szabó András, esperes,
Orémus Dániel, salamoni lelkész.

A felsőzempléni egyházmegyéből :

Laky András, esperes,
Rásky Lajos, zempléni,
Dudás Lajos, kazsui lelkészek.

Payzsos János,
Kazinczy János, tanácsbírók.

A tornai egyházmegyéből :

Lovass Sámuel, esperes,
Kody Dániel, komjátii,
Benkő Gáspár, vendégii lelkészek.

Lovász Miklós, segédgondnok,
Farkas József, tanácsbíró.

A sárospataki főiskola részéről :

Mitrovics Gyula, közigazgató,
Kun Pál, gimnáziumi igazgató.

Hegedűs László, világi algondnok,
Kun Dániel, jogigazgató.

Bálint József, fő-, Misley Károly, al- és Apostol József, világi jegyzők.

Mindenekelőtt elnök szuperintendes úr az egek urához emelt áhítatos buzgó imájában segedelmét kérve köztanácskozásunkra, s szívélyesen üdvözölvén a közügyeink iránt érdeklét szép számú közönséget: a gyűlés megnyitottnak nyilvánított. Holott is:

1. Elnök szuperintendes úr sajnálattal jelenté, hogy főgondnok úr, több fontos dolgai miatt, jelen gyűlésünkön meg nem jelenhetését vele hivatalosan tudatta. Közsajnálattal tudomásul vétetett. Ennek következtében:

2. A világi elnökség helyettesítésének szüksége merülvén föl:
arra, szabályaink szerint, mint legidősebb segédgondnok: Lovász Miklós úr kéretett föl. Ki a benne helyezett közbizalom megköszönése mellett engedve a fölhívásnak, a társelnöki széket azonnal el is foglalta.

3. A gyűlésünkön megjelent képviselők megbízó-levelei igazoltaknak tekintettek.

4. A folyó évi július hó 11. s következő napjain Sárospatakon tartott közgyűlésünk jegyzőkönyve 3-ik száma alatt birodalmi közös hadügyminisztérium által a katonai lelkészi gondozásnak a polgári papság általi teljesítése lévén megrendelve, de ennek kivihetetlensége iránt az illető magas minisztérium szuperintendesi hivatalunk által, megbízatás következtében értesítettni határozatván: szuperintendes úr jelenti, hogy a magas minisztériumot ez ügyben, megbízatása folytán megkereste, de eljárása eredményeül onnan választ mindeztideig nem nyerhetett:
tudomásul vétetik.

5. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 15. száma alatt a Nagy Péter erdélyi ref. püspök úr által hozzánk megküldött középtanodai törvényjavaslat s gimnáziumi

tanterv és rendtartásról szóló véleményre nézve, az erre szintén véleményadással megbízott tanári kar nevében Kun Pál gimnáziumi igazgató úr által jelentetik, hogy ezen terjedelmes munkát az idő rövidege miatt beható tárgyalás alá nem vétethetett, s így csak a jövő gyűlés alkalmára fogja ez iránti véleményét fölterjeszthetni.

Tudomásul vétetvén: a jelentés jövő közgyűlésünkre bevérik.

6. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 17. száma alatt a sárospataki főiskolai orvos szolgálatának az államképezdei ifjuság körüli igénybevétele alkalmából a magas minisztérium az orvosi díjazáshoz járulásra fölkéretni határozatván: superintendes úr jelenti, hogy az általa ez ügyben megkeresett vallás- és közoktatási minisztérium e célból a főiskolai orvos részire azonnal 200 frt. évi tiszteletdíjt határozott; ennek folytán

Felolvastatott az illető minisztériumnak a 19,116. szám alatt kelt azon intévénye, melyszerint dr. Kálniczky József, sárospataki főiskolai orvost egyszersmind ottani államképezdei orvossá kinevezvén: a részire engedélyezett 200 frt. tiszteletdíjt egyidejűleg a sátoralja-ujhelyi adóhivatalnál utalványozta.

Tudomásul vétetett.

7. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 18. száma alatt a néhai pálóci Horváth Mária emlékszóbrának ünnepélyes leleplezése folyó évi szeptember hóra lévén határozva, superintendens ur örömmel jelenté, miszerint az érintett emlékszóbor a sárospataki főiskola kertjében, az arra kijelölt alkalmas helyen fölállítatván, annak ünnepélyes leleplezése folyó szeptember hó 25-ik napján nagyszámu diszes közönség, a tiszántúli és dunamelléki ref. egyházkerületek, továbbá a debreczeni s pesti főiskolák és a máramaros-szigeti s miskolczi ref. főgimnáziumnak ez alkalomra küldött képviselőinek jelenlétében valóban megtörtént; a pápai főiskola távirat utján fejezván ki sajnálkozó részvétét a meg nem jelenhetés iránt.

Egyházkerületünk, a halhatlan emlékezetű alapítónő irányában a hála és kegyelet adójának, az egyházkerület s főiskolánk részéről ezen ünnepélyes cselekvény által történt lefizetését a legörvendetesebb tudomásulveszi; a midőn egyszersmind kijelenti azt is, miszerint mélyen érzi, hogy a muló idő romboló hatalma alá eső ezen porló műemlék, bár minő nagyszerűnek tünnek is az föl az emberi szemek előtt, nagyon gyöngye kinyomata azon hasonlithatlanul maradóbb emléknek, melyet a vallás, tudomány és művészet emelkedett szellemű ama nagy pártfogónője az egyház, tudomány és művészet oltárára tett gazdag áldozataiban önmagának emelt. S ennek tudatában jólesik egyházkerületünknek azon imaszerű óhajtását kifejezni, hogy: vajha a „tudomány hatalma“ több Horváth Máriához hasonló nagy szellemeket nyerhetne meg protestáns egyházunknak, a hazának és az emberiségnek!!

A műemlék ünnepélyes leleplezése alkalmából továbbá szintén alkalmat vesz egyházkerületünk az érintett emlékszóbor létesítése és fölállítása körül, a művezetéssel megbízott ifjabb báró Vay Miklós úr irányában, az általa tanusított szives készségért, s a művezetésnél folytonosan kitartó becses figyelméért jegyzőkönyvileg elismerést s hálás köszönetet nyilvánítani.

8. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 20. száma alatt a főiskolai világi algondnoki hivatal betöltésére vonatkozó szavazatok több egyházakból be nem adatván:

a mennyiben azoktól a meghatározott birság az illető pénztárba mindezideig sem hajtattott be: annak behajtására, az öngazolás fönhagyása mellett, az illető esperesi hivatalok ujolag figyelmeztetnek.

9. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 21. száma alatt az államsegélynek a testvéregyházkerületek s egyházkerületünk közötti aránylagos fölosztása ügyében a magas minisztériumot megkeresni superintendes és főgondnok urak bizatván meg: superintendens úr jelenti, hogy megbízatása folytán főgondnok úrral együttesen a

kellő lépéseket az illető minisztériumnál megtette; azonban onnan a 19,668. szám alatti intézvényben azon választ nyerte, hogy a mennyiben a testvéregyházkerületek e tekintetben még nem nyilatkoztak: a nevezett minisztérium másként nem intézkedhetik, mint, hogy az államsegély kiosztásában még a folyó évre is az eddigi aránykulcsot tartandja meg, a minthogy az egyházkerületünkre ezen arányban eső 3500 forint félévi illetéket a miskolci állampénztárnál utalványozta is. Ennek kapcsában:

Olvastatott az unghi egyházmegye azon megújított kérvénye, melyszerint az államsegélyt ezután mindenkor a gyűlés alkalmával, s minden egyházmegyének jelenlevő képviselői befolyásával kéri kiosztatni.

A magas miniszteri intézkedés tudomásul vétetvén: az unghi egyházmegye kérelme alkalmából az illető egyházmegyéknek e tekintetben lehető megnyugtatóra elhatározott, hogy jövőre az államsegélynek az egyes egyházak vagy kérelmezők közötti fölosztása mindenkor az egyházmegyék képviselőinek hozzájárulásával s méltányos kihallgatása mellett fog megtörténni. E célból oly intézkedés tétetik, hogy az illető esperes és segédgondnok urak az egyházkerületi gyűlési elnökség elnöklete s mindenkor a kerületi gyűlések folyama alatt bizotmánynyá alakulva, az ajánlott segélyezendők között az államsegély mikénti felosztását a mutatkozó szükség arányában fogják megalapítani. Minthogy azonban jelen alkalommal az ily módon eszközendő aránylagos felosztás foganatosítására megkívántató beadványok és adatok kéznél nincsenek, s így a segélyezésre ajánlott egyházak és egyesek kitudhatók nem lévén, a felosztási arány meg nem alapíthatatik: ez egy esetben még az államsegély lehető aránylagos fölosztása, az eddig gyakorlott mód szerint, az egyházkerületi pénzügyi válaszmányra bizatik; jövőre minden esetre jelen gyűlésünk ez ügyben hozott határozata fogván szem előtt tartatni.

10. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 22. számára vonatkozólag, az abauji egyházmegye részéről jelentetik, hogy az erdő-horváti egyház és lelkésze közötti viszályos ügy, az egyházkerület ez ügyben hozott határozata értelmében befejeztetett.

Tudomásul vétetik.

11. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 24. száma alatt a sárospataki főiskolai dogmatikai tanszék betöltésére vonatkozó egyházi szavazatok, valamint a 39. szám alatt a „capellanus non succedit“-féle törvény fen vagy nem tartása iránti nyilatkozatok beadatván:

azok felbontására s az eredmények, még jelen gyűlésünk elé terjesztésére: Prágay Lajos, Szabó András, Debreczeni Gábor, Batta Bálint, Ragályi Ferdinánd, Mocsáry Lajos, Darvas Imre s Apostol József urak kiküldettek.

12. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 25. száma alatti határozat értelmében, a hit- és erkölcstannak a jogakadémiában leendő előadatását tárgyazó indítvány feletti véleményadással megbízott küldöttség beadta jelentését, melyszerint ezen indítvány elfogadását nem tartja ajánlatosnak részint azért, mivel valamely tudománynak kis keretben való előadása ellenkezik az akadémiai tanulás természetével; részint azért, mivel a hit- és erkölcstannak kötelezett tantárggyá tétele a jogakadémiában úgy tűnnék föl, mint új engedmény a már elvetett tankényszer javára, s mint visszalépés a kimondott tanulási szabadság elvétől; de azért is, mivel a hit- és erkölcstannak a jogakadémiában kis keretben való előadása nem csak fölösleges, de visszás hatásu is lehetne: e helyett elegendőnek vélelményezvén, hogy a leendő jogász pályája kezdetén figyelmeztessék azon összefüggő szerves egységre, melyet a tudománynak rendszere képez, s melyszerint a tudománynak minden ágai kölcsönösen támogatják egymást; a többi bizandó lévén a fölébresztett szellemi szükségre, saját belátásra s mindenek fölött az önmunkásságra, mint a melyen egyedül van áldás az akadémiában

Egyházkerületünk a sárospataki főiskolában elfogadott tanszabadság elvén az indítvány értelmében változtatásnak szükségét azért

sem látván, mivel a jogakadémiában a protestáns egyházjogtan mint kötelezett tantárgy, egész terjedelmében tanítatik s ebben mindazon protestáns elvek lerakvák, melyekkel ifjaink az életbe kiléphetnek s egyházunk érdekeinek támogatására képesítettnek; a küldöttség véleményét helybehagyja s a jelentésben kifejtett indokok alapján is kijelenti, hogy a hit- és erkölestan kötelezett tantárgyul a jogakadémiában föl nem vétethetik.

13. Ugyanazon közgyűlés 28. száma alatti határozatára vonatkozólag a pálnapi félévi nyilvános vizsgák eltöröltetése tárgyában megbízott küldöttség az első félévi ugynevezett pálnapi vizsgát mellőzendőnek véleményezi következő okokból:

1. Minden vizsga tulajdonképen megítélése annak, hogy a tanulónak van-e olyan alapja, mely őt a magasabb osztályra képesíti: miután említett vizsga nem ily természetű, annak szüksége is elenyészik.

2. Miután azonban a tanároknak a tanítványok előmeneteléről első félévben is számolniok kell, egy részről, hogy a gyenge, vagy hanyag tanulót korán figyelmeztessék; más részről, hogy a más tanintézetbe menetel akadályozva ne legyen: tanári kar a pálnapi vizsgát az által kívánja helyettesíteni, hogy illető tanár január második felében saját tanítványait a rendes tanórákon az első félévre kiszabott tudományokból akként vizsgálja, hogy az az első félévi osztályzati jegynek mintegy irányadóul szolgáljon.

3. Az eddig szokásos vizsgaidő tekintetéből, nem elég a valóságos szigorlatra, a mennyiben egy felelőre egy perc alig jut s így komoly számadás helyett inkább mulatságos időöltői színezettel bír; ezenkívül a tanároknak nézve fárasztó is, mert míg a felsőbb osztályokban némely tanárnak hétről hétre egyszer egyik, másszor másik osztályban, addig az alsóbb osztályokban egy tanárnak két napig, ugyanazon egy osztályban, minden tantárgyból folytonosan vizsgálnia kell.

4. A kor kívánalma is azt követeli, hogy ne a külső látszat, hanem szakértő vélemény legyen a vizsgálatokon döntő s ezért hozassék be a vizsgálatok azon rendszere iskolánkba, mely az állami tanintézetekben szokásban van.

Ezen indokból óhajtja tanári kar, hogy az előmozdító vizsga az ő felelőssége mellett történjék, módosztatára megjegyeztetvén, hogy az két héti időtartamot foglalna magában a majd dolgozandó terv szerint és pedig úgy, hogy egyszerre több osztályokban, de csak egy tantárgyból lenne a szigorlat s ugyanazon egy osztály tantárgyainak vizsga ideje közt szünet volna.

Mínthogy pedig a főtiszteletű egyházkerületnek, mint a sárospataki főiskola felügyelőjének joga s kötelessége intézetünk felett örködni, a főtiszteletű egyházkerület ezen jogát küldöttei által akkép gyakorolja, hogy azok félevenkint a vizsgálati tanórákat meglátogatván, az intézet szellemi állapotáról tudomást szereznek s arról a főtiszteletű egyházkerületnek hivatalból jelentést tesznek.

Küldöttség jelentésében felhozott indokokat méltányolván egyházkerületünk: a pálnapi vizsgának a jelentés 2-ik pontjában tervezett módosításába belenyugszik; a második vagy is aratási vizsgára nézve utasítja az egyházkerületi küldöttséget, hogy a vizsgák körüli jogait szigoruan gyakorolja; különösen a felgimnázium szaktanárait fölhívja, hogy a vizsga egész folyama alatt az illető szaktanáron s igazgatón kívül, a körülményekhez képest, legalább még egy tanár jelen legyen. Az egész vizsgamódozat készítésével ugyanezen küldöttséget továbbra is megbizza, jelentéstételét legközelebbi tavaszi közgyűlésünkre bevárván.

14. Ugyanazon közgyűlés 29. szám alatti határozatára nézve a főiskolai gazdasági választmánynak a folyó évi miskolci közgyűlés jegyzőkönyvének 81. pontja ellen tett azon fölterjesztése, hogy a főiskola pénztára az egyházkerületi küldöttek napi díjjainak fedezése alól mentetnék föl: e tárgyban véleményadással megbízott tanári kar nevében e kérelem főiskolai világi algonodnok úr által ismét megújított.

Mivel egyházkerületi közigazgatási pénztárunk a folyó kiadások költségeit már eddig is gyakran a befizetett tőkékből vala kénytelen fedezni: a főiskolai pénztárt e kiadások alól föl nem mentheti.

15. Ugyanazon közgyűlés 30. jegyzőkönyvi száma alatt egyházkerületünk a tanári lakok lehető legelőnyösebb hasznosítása s a lakberek szabályozása tárgyában szükségelt végleges intézkedést annak kijelentése mellett, hogy hiven ragaszkodva azon már több ízben kimondott elvéhez, hogy tanárai fizetését a főiskola pénztára anyagi helyzetéhez mérten javíttatni kívánja: jelen őszi közgyűlésünkre halasztván, s most ezzel összefüggésben a főiskolai tanári kar folyamodványa is gazdasági választmánynak a tanári lakok tárgyában a mező-keresztesi gyűlés jegyzőkönyve 41. számára vonatkozó előterjesztésével együtt fölolvastatván.

Elsőbbben is a tanári díjazást illetőleg: határozattá lőn, hogy miután a főiskolai igazgatóság részéről egyházkerületünk meggyőzetett afelől, hogy a már folyó évi sárospataki közgyűlésünk alkalmával kilátásba helyezett főiskolai jövedelem valósággal annyira emelkedett, hogy tanáraink fizetését emelni lehet: gimnáziumi rendes tanárok fizetése: 1000, az akadémiai rendes tanárok fizetése pedig 200 osztrák frttal javíttatik, megjegyeztetvén, hogy a mely gimnáziumi tanárok fizetése eddig is 1000 frt volt, az ezután is a többiekével egyenlően 1000 frt. marad; e fizetésjavítás 1871. év január 1. napján veendvén kezdetét.

A tanári lakbereket illetőleg pedig: a tanároknak fennebb szabályozott fizetésére tekintettel előterjesztett s egyenként kimutatott lakbér mennyiséget tárgyzó véleménye azon kijelentéssel fogadtatik el, hogy a lakbérilletőség a tanári lakok minősége szerint 180 és 150 oszt. ért. frtra emeltetik, az ének- és rajztanárok szállásbére, minthogy fizetésök nem emeltetett, a régi maradt, a felemelt lakbér-fizetés szintén a bekövetkező 1871. év január havának 1. napján fogván életbe léptettetni. Egyébiránt melyik tanár miként díjaztatik s mennyi szállásbért fizet az $\frac{1}{2}$. alatt mellékelten ahoz alkalmazkodás végett a főiskolai pénztárnoknak ki fog adatni.

16. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 34. száma alatt azon indítványt illetőleg: vajjon közegészségi szempontból nem lenne-e célszerű a főiskolában a népszerű orvostannak rendes tantárgy gyanánti előadása? az ez iránti véleményadásra megbizott tanári kar jelenti, hogy az érintett orvostannak előadását nemcsak célszerűnek nem, de általában károsnak sőt veszélyesnek tartja s indokoltan véleményezi, hogy az orvostannak ily felületes tanítása, vagy annak épen gyakorlati alkalmazása igen sok tévedésekre s még több visszaélésekre nyujthatna alkalmat, mi ha valahol, tehát a gyógykezelésnél kell, hogy lehetőleg kikerültessek.

Tanári karnak véleménye közhelyesléssel találkozván: a népszerű orvostannak a főiskolában kötelezett tantárgy gyanánti előadása egyáltalában szükségtelennek tekintetik s az erre vonatkozó indítvány mellőztetik.

17. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 49. száma alatt a főiskola által Sárospatakon megvett „rég-i ispotály“-féle helyiségek romban és használatlanul heverő épületrészeinek lehető hasznosítása, s különösebben egy nagyobb szerű tápintézeté alakítása iránti indítványra véleményadással megbizott gazdasági választmány alapos és meggyőző indokoknál fogva az érintett helyiségek kiépítését egy újabban berendezendő tápintézet fölállítására szempontjából főiskolánk jövőjére nézve nagyon is égető szükségnek tekintti, kimutatván hozzávetőleg a költséget is, melyet az építkezés igénybevehetne.

Gazdasági választmánynak véleményét egyházkerületünk elvben elfogadja, annak foganatosítását legsürgősbbs gondjai tárgyává teszi. A mennyiben azonban az épen célba vett főiskolai építkezések jelenben a főiskolának tetemes pénzáldozatát veendik igénybe, ezen helyiségeken létező épületrészeknek az érintett célra leendő kiépítését még egyhamar legbuzgóbb óhajtása mellett sem látja eszközölhetőnek, hanem időt engedve magának: megbizza e tekintetben Antalfi János tanár urat, hogy ismert ügyszeretete, s az ily szerű vállalatok körül sokszor bebizonyított tapintatosságánál fogva, igyekezzék módokat

találni az e célra megkívántató pénzösszeg előállítására, s az érintett épületrészeknek, habár részenkinti kiépítésére; véleménye legközelebbi közgyűlésünkre bevértván. Az ügy érdekében megbizatik egyzersmind Kun Dániel főiskolai jogigazgató ur is, hogy a gazdasági választmány befolyásával ezen helyiségen álló leégett magtárt, lehető legjobb áron, mindenesetre közárverés útján elárusitván: annak árát szintén e célra s különösebben a még fenálló falaknak a további romlástól megvédésére használja föl.

18. Ugyanazon jegyzőkönyv 50-ik száma alatt a népszámlálásra vonatkozó rovatos táblázatok megkésztése, s ezek szerint a szükséges statisztikai adatok alakszerű összeállítása szuperintendens urra levén bízva ez ügyben terjedelmes jelentését a mellékelt összes táblázatokkal együtt beterjeszti.

Helyeslő tudomásul vétetvén: az érintet statisztikai adatok, a táblás kimutatás rovat összegei szerint, időnként nyilvántartás kedvéért egyházkerületünk névtárába is fölvetetni határozattak.

19. A nagyméltóságú magyar királyi vallás- és közoktatási minisztérium a 18261. szám alatti intézvényében az erdélyi helvét hitű egyházi főtanácsnak, a bukaresti ref. egyházközség kebelében fenforgó viszályok ügyében hozzá intézett több rendbeli fölterjesztései folytán értesíti szuperintendensi hivatalunkat az ottani viszályokról, s a végkieseredésig fejlett eseményekről; kérvén a helvét hitű összes magyar és erdélyországi egyházkerületek közönségeit, hogy e viszályos ügyet komoly figyelmükre méltatni, s ez ügyben előleges értekezés útján alkotott megállapodásukat további intézkedés céljából hozzá felterjeszteni sziveskedjenek.

Egyházkerületünk ez ügy lehető legméltányosabb utoni elintézése céljából mulhatlanul szükségesnek látja azt, hogy a testvéregyházkerületek egy legközelebb tartandó egyetemes tanácskozmányban, melynek tartását már különben is több nagy fontosságú tárgyak igénylik: alapítanak meg, hogy a bukaresti, s moldva-oláhországi egyházak irányában s azoknak ügyei intézésében minő magatartást vegyenek? Megbizatván szuperintendensi hivatalunk, hogy magát ez ügyben a testvéregyházkerületek szuperintendenseivel érintkezésbe tevén: e részbeni nézeteink s határozatunk iránt egyzersmind az illető minisztériumot eleve értesitse.

20. Ugyanazon minisztérium a 18814-ik szám alatt a magyar királyi pénzügyminiszter ur aug. 17-ről 29772-ik szám alatt kelt azon átiratát közli, hogy a szentistván-baksai ref. egyház ugyanazon községbeli kötelezettjeivel 90 frt 45 krnyi váltság tőkében az országos közvetítésnek igénybevétele nélkül kiegyezett. Valamint

21. Ugyanazon minisztérium a 5208-ik szám alatt ugyancsak a magyar királyi pénzügyminisztériumnak azon átirata iránt értesíti, hogy az abaujmegyei szemerei ref. iskola ottani szőlődézma-váltság kötelezettjeivel szintén állami közvetítés nélkül egyezett ki.

Tudomásul vétettek.

22. A magyar királyi pénzügyminisztérium 32449. szám alatti intézvényében a kassai magyar királyi pénzügyigazgatóság jelentése folytán, a borsodmegyei heőszalontai ref. egyház tulajdonát képező ingatlan birtok adója felszaporodása alkalmából föl hívja szuperintendensi hivatalunkat, hogy a kerületéhez tartozó valamennyi, különösen a heőszalontai egyház birtokához tartozó földek adójának folyó évi szeptember 30-ig leendő befizetése iránt annyivalinkább intézkedjék, minthogy ellenkező esetben az egyházi gondnok által kijelölt ingatlanok eladását az 1868. XXI-ik t. c. 58. §. alatti értelmében elfogja rendelni.

E nagyon káros eshetőségek kikerülése tekintetéből az egyházak előjáróságai komolyan utasítatni határozattak, hogy magukat a legszigorúbb felelősség terhe alatt, az egyházkerületnek e tárgyban hozott határozatához alkalmazzák, s az egyházak ingatlan vagyonait, az

adó megtagadása miatt az eladás s ebből következő elpusztulás végveszélyeinek ki ne tegyék; ellenesetben egyházkerületi gyűlésünk az egyház előljáróit teszi felelőssé; mi iránt a heő-szalontai egyház mielőbb különösebben is értesítendő.

23. A nagyméltóságú magyar királyi vallás- és közoktatásügyi minisztérium Budán 1870. szeptember 9-én 16183. szám alatt kelt leiratában, a sárospataki államképezdéhez a helvét hitvallás tanárául Bokor József sárospataki theologiai tanárt 150 frt évi tiszteletdíj mellett azon kötelezettséggel, hogy azonkívül az intézetben levő egy két ágostai hitvallású növendéknek az ő vallásukban is oktatást adjon; Honeczky Miksa tokaji evangélikus lelkészt pedig a helvét és ágostai hitvallások váltana előadásával 50 frt tiszteletdíj mellett bizta meg.

Tudomásul vétetett.

24. A honvédelmi magyar királyi minisztérium Budán, 1870. július 21-ki 19615. szám alatt kelt leiratában szuperintendens ur felhivatik, miszerint illető közegeit utasítsa, hogy a tényleg szolgáló katonák szabadságoltatása végett benyújtott folyamodványokhoz szükségelt s az 1869-ik évi 7766. szám alatti rendeletben elősorolt okmányokat a lelkészek minden díj nélkül kötelesek kiállítani.

Tudomásul vétetett s egyszersmind szuperintendens ur jelenti, hogy e tárgyban a szükséges köröztetés megtörtént.

25. A nagyméltóságú magyar királyi vallás- és oktatásügyi minisztérium Budán, 1870. szeptember 2-ikán 17778-ik szám alatt kelt leiratában az anyakönyv-vezető lelkészek utasítatnak, hogy a 23 éves kor előtt elhunyt egyének haláláról az illető születési anyakönyv-vezetőket azonnal értesítsék.

Szuperintendens ur jelentése szerint e rendelet körözve lévén, tudomásul vétetett.

26. Ugyanazon minisztériumnak Budán, 1870. szeptember 7-én kelt s Hauch W. I. bécsi gépész természet-, vegy- és mennyiségtani készülékei elárusítása körüli kedvező ajánlatokat tartalmazó leirata:

tudomásul vétetvén, köröztetni, s előnyössége az egyházak s tanodák figyelmébe ajánlatni fog.

27. A tiszántuli, dunamelléki és dunántuli evangélikus. ref. egyházkerületek utóbbi gyűléseinek jegyzőkönyvei hozzánk megküldetvén:

a testvéri szívélyes figyelem viszonzásának föntartása mellett köszönettel fogadtatnak.

28. A felsőborsodi egyházmegye folyó évi szeptember 7-én Disznós-Horváthon tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 16-ik száma alatt jelenti, hogy Molnár József esperes ur hivataláról az egyházmegye közfájdalmára leköszönvén, helyette, míg a rendes választás az egyházak szavazása útján megtörténhetnék, ideiglenes esperessé: Debreczeni Gábor nyárádi lelkészt nevezte ki.

Tudomásul vétetvén, egyszersmind az esperesi hivatalában 6 év lefolyása alatt lelkiismeretes hűséget, s kitűnő pontosságot tanusított férfinak érdemei iránt egyházkerületünk kedves kötelességének ismeri méltányos elismerését jegyzőkönyvileg nyilvánítani.

29. Olvastatott ugyanazon egyházmegye folyó évi szeptember 22-én Borsodon tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 3-ik száma alatti azon határozata, melyszerint a változás által megürült berentei papi állomás betöltését megelőzőleg, küldöttségileg vevén tudomást arról, hogy ott a papi jövedelem a meghatározott 400 frt. minimumot meghaladja, 440 frtban lévén az kimutatva; e jövedelem mellett ezen egyházat az anyaegyházásra képesítettnek tekinti. Miután azonban nevezett egyház, Lesko László segédlelkészt hívta meg rendes lelkészeül, ennek megerősítéséhez azon ok miatt nem járulhat, mert ez a rendes lelkészeknek mellőzésével történvén, papválasztási törvényünkbe ütközönek mutatkozik. S ugyancsak ennek kapcsában olvastatott három

rendes lelkésznek arról adott hiteles bizonyítványa, hogy ők a berentei egyház által rendes meghívást nyertek, de azt elfogadni magukra nézve nem tarták előnyösnek.

A berentei egyház részéről be lévén hitelesen igazolva, hogy papi jövedelme a meghatározott s az anyaegyházi minőségben maradhatás kellékeül kimondott 400 frt. minimumot meghaladja, s továbbá, hogy három rendes lelkészt hívott meg lelkészeül, de meghívását el nem fogadták, s így Leskó László segédlelkésznek megválasztása már a 4-ik esetben törvényileg megengedhető lévén: az egyház választása megerősített.

30. Ugyanazon egyházmegye a varbói egyház lelkészének díjlevelében foglalt lelkészi földek megmivelésétől vonakodó egyház irányában hozott azon határozatát, miszerint jelen esetben, hol az egyházi szolgák földbirtokát a nagyméltóságú magyar királyi kincstár szaporította fel minden feltétel nélkül, a díjlevelben foglalt szolgálmányokkal az egyház ezentul is tartozik, az e tekintetben nyilatkozó közönség szigorú megfenyítése s a lelkész panaszának megszüntetése végett fölterjeszti.

Hason természetű panaszok és sérelmek orvoslását tárgyzó intézkedések érvényesítését illetőleg a polgári hatóságok segédkezést nyújtani felsőbb helyről utasítva s mint ilyenek kötelezve lévén: a fölterjesztést tevő egyházmegye az illető közhatósági közegnek közremunkálását igénybevenni figyelmeztetik.

31. Az alsóborsodi egyházmegye folyó évi szeptember 1-ső napján Emődön tartott közgyűlése jegyzőkönyve 11-ik száma alatt a heő-papii egyháznak a papi s tanítói fafizetés ügyére vonatkozó azon intézkedését s kérelmét, miszerint nevezett egyház által a fennérintett célra eddig természetben beszolgáltató tűzi fának minden ölet jövőre ár és fuvar fejében 20 o. é. forinttal kívánja megváltani: a megváltási összeget méltányosnak találván, helybenhagyja s ide is ajánlólag terjeszti föl.

A nevezett egyház papi s tanítói díjlevelében tett ezen változtatás a fafizetésre nézve méltányosnak találtatván, elfogadtatott s megerősített.

32. A gömöri egyházmegye folyó évi szeptember hó 6 és 7-ik napjain Agteleken tartott közgyűlése jegyzőkönyvének ide fölterjesztett első pontja alatt aggodalmát fejezvé ki azon újabb irány és tanmódszer fölött, mely sárospataki hittani és bölcsészeti akadémiánkban a legutóbbi időkben — állítólag — mutatkozni kezd, s ebből folyólag az ott életbeléptetett egyetemi rendszer s kimondott tanszabadságnak az egyház tanai érdekében multhatlanul szükségesnek állított körülírását s óvó intézkedések tételét, valamint a ref. egyház kebelében jelentkező külső és belső bajok, anyagi és szellemi kérdések, egyházi és iskolai számos bonyolult ügyek mielőbb lehető tisztábazotata végett, egy már most semmi politikai és egyházi körülmények által nem akadályozható zsinat tartásának szorgalmazását sürgetvén.

Egyházkerületünk a gömöri egyházmegye aggodalmára nézve kijelenti, hogy miután e tekintetben az illető tanárokkal még mult nyári közgyűlésünk alkalmával egyházkerületünk megbizottjai által komoly értekezlet tartatván, a kellő intézkedések ily aggodalmak megszüntetésére megtétettek: e tárgyban újabb intézkedés szüksége fenn nem forog. A fölterjesztést tevő egyházmegyének azon kívánságát illetőleg azonban, melyszerint a végorvoslásra várakozó s összehalmozódott bajok valahára lehető orvoslása tekintetiből egy egyetemes zsinat tartását égető szükségnek tekinti: egyházkerületünk fölhívja a többi testvéregyházkerületeket arra, hogy egy mielőbb összehívandó egyetemes konventben tanácskozzanak afelett, valjon elérkezettnek látják-e az időt arra, hogy az oly rég várt zsinat megtartására komoly lépések tétessenek. Mely határozatunk a testvéregyházkerületekkel közöltetni fog.

33. Ugyanazon egyházmegye azon gyűlése jegyzőkönyve 15. száma alatt a berzétei lelkészi hivatal javított oklevelét. — Valamint

34. A bátkai egyház lelkészi díjlevelét három-három példányban fölterjesztvén: megerősítettek s azokból egy-egy példány levéltárunkba letétetni, két-két példány pedig az illető egyházmegyének visszaküldetni határoztatott.

35. Ugyanazon egyházmegye azon gyűlése jegyzőkönyvének 16. száma alatt hirdetés útján leendő segélyezésre a gortva-kisfaludi paplakot, és az alsófalusi inaházat építő egyházakat ajánlván:

ezen egyházak a jövő évben hirdetendők közé előjegyeztetni határozattak.

36. Ugyanazon egyházmegye Ebeczky Emil tanfelügyelőnek eljárása ellen, melyszerint az agteleki tanítót kisebbitette, s hivatalából elmozdítással fenyegette, a gömöri h. h. néptanítók részéről emelt panasz folytán: egyházkerületünkhöz panaszos fölterjesztést intéz.

Annak előrebocsátása mellett, hogy felekezeti tanítók irányában fegyelmet gyakorolni egyházkerületünk csupán magát, vagy azzal megbizott közegeit tekintti illetékesnek s időszakonként fölmerülhető s bejelentett panaszok esetiben bizonyára el nem mulasztja e részbeni kötelességét teljesíteni: szuperintendens ur kéretett föl a bejelentett eset alkalmából hason eljárás elhárítása végett a nagyméltóságú vallás- és közoktatási minisztériumhoz fölterjesztést intézni, hogy a tanfelügyelőket, az eléjük szabott körben, annak határai közötti működésre utasítani méltóztassék.

37. A felsőzempléni egyházmegye 1870. évi augusztus 24-én Deregyőben tartott közgyűlése határozatában a Szondy-Kenessey alapítvány jótéteményére a gercselyi templomát újra építő egyházat ajánlván:

nevezett alapítvány legközelebb évi jövedelme a gercselyi egyház részére lesz kiadandó.

38. Az abauji egyházmegye 1870. aug. 30-ik napján Gönczön tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 5. száma alatt a szántói ref. egyház két tanítói állomásának egy tanítósággá egyesítése alkalmával megújított tanítói díjlevelét fölterjesztvén: megerősített s levéltárba tétetni határoztatott.

39. Ugyanazon egyházmegye azon gyűlése jegyzőkönyve 32. száma alatt a vásonyi lelkészi javított díjlevelet fölterjesztvén:

megerősített s szintén levéltárunkba tétetni határoztatott.

40. Ugyanazon egyházmegye azon közgyűlése jegyzőkönyve 9-ik száma alatt folyó évi Miskolczon tartott tavaszi egyházkerületi közgyűlés 82. száma alatti határozata értelmében egyházkerületi peres ügyeink vitelére, a már folyó évi sárospataki nyári közgyűlésünk 23. jegyzőkönyvi száma alatt kinevezett Naményi István uron kívül, még vallásos buzgalmáról ismeretes Juhász Mihály ügyvéd urat is ajánlja kebeléből.

Az ajánlott egyén elfogadtatik s mint ilyen megerősítetik.

41. Az unghi egyházmegye 1870. szept. 8-ik napján Nagy-Dobronyban tartott közgyűlése jegyzőkönyve 8-ik száma alatti határozatát fölterjeszti, melyben az ágteleki faiskolai kérdés alkalmából egyházkerületünk részéről hozott határozatot tudomásul veszi, s előforduló esetekben szabályzóul tekintendi; de a mellett tisztelettel kéri az egyházkerületet arra, hogy az egyes egyházmegyék által hozott határozatok felülvizsgálásánál, az illető egyházmegyét is kihallgatni méltóztassék.

Miután hivatolt egyházkerületi határozat az unghi egyházmegye határozatát nem semmisítette meg, hanem csak jövőre hason esetekben irányadóul szolgáló elveket alapított meg: az unghi egyházmegye figyelmeztető megjegyzésének helye nem találtatik.

42. Ugyancsak az unghi egyházmegye Musztyanovics Gyula, görög katolikus lelkész által reformált vallásu gyermekeken törvény s a keresztyén vallás elveivel

ellenes keresztelés által elkövetett visszaélés megtorlása végett a folyó év május hóban tartott egyházkerületi gyűlés által elrendelt intézkedés eredményéről értesítettségét szorgalmazza.

Erre vonatkozólag elnök szuperintendens ur által adott azon értesítés, melyszerint megbízatásához képest az illető helyen a kellő lépéseket megtette, azoknak sikeréről azonban választ eddigelé még nem nyert: tudomásul vétetvén, ez ügynek tovább is figyelemmel kísérésére, illetőleg szorgalmazására felkéretik.

43. A tornai egyházmegye 1870. évi szeptember hó 19, 20. napjain tartott közgyűlése jegyzőkönyvéből gróf Keglevich Béla, ugy is, mint néhai Gyula testvére gyermekeinek természetes és törvényes gyámja által Tornán, a római katolikusok által használt régi templomnak, s a környékén levő mintegy 150 □ öl területnek a tornai helvét hitvallásu egyház részére lett adományoztatásáról szóló kívánságát fölterjeszti.

A minden felekezetességen felülemelkedett valódi keresztényi vallásos érzületből eredő ezen adományozásért a nemes keblű grófnak őszinte elismerését jegyzőkönyvileg kifejezni, s ezt szuperintendens ur által közölni elhatározta egyházkerületünk. Egyébiránt a fölterjesztést tevő egyházmegye kérésére a kezdet és vagyontalanság egyesült nehézségeivel küzdő egyház helyzetének figyelembevétele mellett azt is elhatározza, hogy azon segílyt, melyben az illetők áldozatkészsége, s a körülmények kedvező fordulata folytán immár megerősödött s virágzásnak indult egri egyház eddigelé részesült: jövőben a tornai egyház nyerje.

44. A sárospataki főiskolai megürült dogmatikai tanszék betöltésére, valamint a „capellanus immediate non succedit“ szabály fen- vagy nem tartására vonatkozó szavazatok fölbontása és összeszámítása végett jelen gyűlésünk kebeléből a II. jegyzőkönyvi szám alatti határozatnál fogva kiküldött tagoknak kiküldetési eljárásokról betérjesztett jelentéseikből kitűnt, hogy a beérkezett 343 szavazat közül 223 szavazat a dogmatikai tanszékben jelenleg ideiglenesen működő Nagy Gusztáv urra adatott.

Mely eredmény örvendetes tudomásul vétetvén: Nagy Gusztáv ur a dogmatika törvényesen megválasztott rendes tanárául ünnepélyesen kijelentett. Továbbá: miután a küldöttség jelentése szerint az abauji egyházmegyéből a csenyétei, erdő-horváti, nagykinizsi; az alsó-borsodi egyházmegyéből a tiszapalkonyai; a gömöri egyházmegyéből a g.-szkárosi és runyai egyházak szavazataikat be nem adták: az illető esperes urak fölhivának, hogy ha az elsorolt egyházak szavazataiknak elmaradását kellően nem indokolnák, rajtuk a papi özvegy- és árvatár részére a korábbi szabályok által meghatározott birságpénzt hajtsák be.

45. Ugyanazon kiküldötteknek kiküldetésük második ágára vonatkozó jelentésükből kitűnőleg, az egyházkerületi egyházakból beérkezett 357 szavazat közül 196, 161 ellenében és így az általános többség a szavazás tárgyát képező kérdésre akként nyilatkozván, hogy „a segédlelkész, főnökének halála esetében közvetlenül ugyanazon egyházban, melyben segédlelkész képen működött pappá választható.“

A „capellanus immediate non succedit“ szabály az egyházkerületbeli egyházak általános többsége által eltöröltnek határozatilag nyilvánítatik, s erről az egyházak az illető esperesek által körözés útján értesítettnek határozatnak. Egyébiránt miután ugyanazon jelentés szerint a gömöri egyházmegyében kebeleztetett hamvai egyházból a szavazat be nem érkezett, az abaujmegyei függődi egyház szavazatát pedig csupán a lelkész irta alá, továbbá az erdő-horváti egyház az említett kérdésre határozott nyilatkozatot nem adott: illető espereseink a hason esetekben szabályszerű eljárás eszközlésére utasítatnak.

46. A sárospataki főiskolai gimnáziumi tantervek kiépítésére vonatkozó tervrajz s költségvetés az e tárgyban kiküldött választmány részéről fölmutattatván:

hivatkozással a jelen ügyben keletkezett több rendbeli határozatra, a bemutatott terv főbb vonásaiban s mérveiben azon kijelentés mellett fogadtatik el, miszerint a körülmények, vagy idő szerinti célszerűség, vagy költség kimézés tekintetéből netalán szükségesnek mutatkozó módosítás és változtatásra nézve, a kiküldött választmánynak kezeit egyházkerületünk megkötni nem kívánva: azon utasítással látja el, hogy az építéshez megkívántató anyagok beszerzését illetőleg akként intézkedjék, miszerint az építés legközelebb jövő 1871-ik év tavaszán okvetlenül, s minden rendelkezés alatt álló erő alkalmazásával megkezdethessék.

47. Főiskolai világi algondnok Hegedüs László ur, hivatkozva az idők, a köznevelési s művelődési viszonyok jelen álláspontjára, de különösen azon színvonalra, melyre főiskolánkat fölemelni, azon nemcsak megtartani, de odább-odább fejleszteni óhajtának: föl hívja egyházkerületünket az élő, különösen pedig a német s francia nyelv tekintetiben olyatén sikeres intézkedés tételére, miszerint annak mind beszéd, mind értés tekintetiben lehető sikerrel elsajátítása a főiskola növendékeinek biztosítottassék.

Annak megjegyzése mellett, hogy mind a német mind a francia nyelvnek lehető sikerrel elsajátítását főiskolánk növendékei részére eszközölni több rendbeli határozatok léteznek: ezeknek érvényesítését illetőleg föl hivatik a főiskolai igazgatóság, egy nézete szerint e célra leginkább vezető tervnek jövő tavaszi közgyűlésünk elébe leendő terjesztésére.

48. A sárospataki tanári kar, Tóth Károly, folyó iskolai évre elválasztott széniornak Holdmező-Vásárhelyre tanárul lett meghívata folytán üresedésbe jött széniorni hivatalra az e részbeni eljárás sürgős volta tekintetéből az elemi osztály tanítójának Bodor Istvánnak megválasztatásáról azon hozzáttétellel értesíti egyházkerületünket, miszerint annál fogva, mert nevezetnek régibb állomását más egyénnel ez idő szerint be nem töltheti: ideiglenesen az elemi osztály vezetését is nála hagyta.

A tanári kar részéről bejelentett eljárás jóváhagyatik; egyébiránt az előterjesztésnek azon ága felett nem volna-e célszerű az elemi osztály tanítóságát állandósítani? az előterjesztésben ennek indokolásául fölhozott körülmény még fen nem forogván: ez úttal intézkedni szükségesnek nem látja egyházkerületünk.

49. Ez alkalommal fölhozatván azon körülmény, hogy az elemi osztálybeli növendékek a gimnáziumba történő föl vételöknél, azok szüléi részéről gyakorlott befolyás folytán, képességüknek kellő szigorral megbirálása nélkül vétetnek be a a gimnáziumba.

E részben jövőre nagyobb szigor gyakorlása ajánltatván a tanári kar figyelmébe: különösen oda utasittatik, hogy mielőtt az elemi osztályba valaki föl vétetnék, azt szabályszerű vizsga alá vonván, csak annak kielégítő eredménye esetében vegye föl a gimnázialis osztályba.

50. Szuperintendens ur fölemlíté, hogy a régebben kinevezett egyházkerületi tanügyi bizottság működése az utóbbi időkben tényleg megszűnván; a mennyiben az életbelépett országos közoktatási törvények folytán ugy a felsőbb tanodai, mint a népiskolai ügyekben nevezetes átalakulások történtek: szükségesebbnek tünik föl mint valaha, hogy egy tanügyi felügyelő testület folytonosan szemmel kísérné a közoktatás terén jelentkező mozzanatokot, s intézkednék iskolai ügyeinknek a kor és az országos törvények kívánalmainak megfelelő vezetéséről.

Egyházkerületünk beismervén iskolai ügyeink jelen helyzetében egy tanügyi választmánynak nélkülözhetlenségét: e választmány újból szerveztetni határozatitik, melynek működési körébe bevonatván a gimnáziumok is: felekezeti minden iskoláink fölött kellő felügyeletet

fog ekként gyakorolni. Az esperes urak pedig e célból fölkéretnek, hogy a legközelebbi egyházlátogatás alkalmával szerzett biztos adatok nyomán adjanak kimerítő jelentést arról, hogy hol alakultak már községi iskolák? hol vannak felekezeti? mennyiben felelnek ezek meg a törvény kívánalmainak, mennyiben nem? hol tétettek lépések az iskolák felszerelése, átalakítása iránt? továbbá, hogy a múlt évben kiadott utasításokban elrendelt helyi iskolatanácsok, tanítói értekezletek föl vannak-e már mindenütt állítva? hogy így kellő tájékozást szerezhessen egyházkerületi kormányunk iskoláinkról, s a hiányokhoz képest tétethessenek meg az intézkedések iskoláink fölvirágoztatására, s hogy ezen adatok szolgáljanak tájékozásul, illetőleg utasításul a tanügyi bizottság működésében. Mely egyházkerületi tanügyi bizottság tagjaiul kineveztetnek: Prágay Lajos, esperes és Ragályi Ferdinánd, segédgondnok urak elnöklete alatt az egyházi részről: Szabó András, Laky András, Hadházy László, Szentpétery Sámuel, Vajányi Lajos, Bodnár András, Zitás István; a világi részről: Kovács Károly, Kazinczy János, Bódogh Kálmán, Bárczay Ödön, Farkas József, Szücs János és Fekete József urak. S üléseit e bizottság mindenkor a tavaszi egyházkerületi közgyűlést megelőző nap délutáni óráiban tartandja.

51. Indítványoztatott, hogy a mennyiben reformált felekezetünk a felekezeti iskolákat egyházunk szögletköveiül vallja, hogy ezekkel folytonos és közvetlen érintkezésben legyen, s úgy a hiányokat, mint a lehető orvoslati módokat élő forrásból, a tanítók tapasztalataiból ismerhesse föl; de tekintetbe véve az országos közoktatási ügy újabb rendezése folytán a néptanítói testületnek, úgy az egyházi, mint az állami életben kijelölt nagy fontosságú állását: nem látná-e az egyházkerület elérkezettnek azon időt, hogy felekezetünk tanítói kara magát az egyházmegyéken a tanügyi érdekében időnként legalább két küldötte által képviselteté, kormányzó testületünkbe mintegy beöleltetnék, s ez által emancipálatlan állapotából az országos intézkedések folytán nyert tekintélyének megfelelőleg kiemeltessék?

Az általános helyesléssel találkozott kor- és célszerű indítvány, mint az egyházi és iskolai kormányzat körébe vágó nagy fontosságú tárgy, beható tárgyalás s annak mikénti alkalmazása iránti véleményadás végett az egyházmegyéknek kiadatni határoztatott; a vélemények legközelebbi közgyűlésünkre bevértván.

52. Szuperintendens ur jelenti, miszerint a múlt évi Mező-Keresztesen tartott őszi egyházkerületi közgyűlés jegyzőkönyvének 36. száma alatt foglalt azon, az alsózempléni egyházmegye által előterjesztett indítvány folytán, hogy az egyházmegyék jogköre, az egyházkerülethez való viszonya és a fellebbezés módja szabatosan határozassék meg; az ez ügyben netalán szükségesnek tekinthető módosítások iránti véleményadásra bizatván meg: e megbízatásában eljár, s több általa e részben fölkért s törvénykezési ügyeinkkel ismeretes egyénekkal történt tanácskozása eredményeül, az ügy érdemére vonatkozó, s annak minden részleteire kiható véleményét hivatalosan fölterjeszti.

Az egész terjedelmében fölolvastott véleményes jelentés komoly megfontolás után azon módosító megjegyzéssel emeltetett határozattá, hogy a hivatalból fölterjesztendő ügyek sorában e. pont alatti vételre nézve csak azon esetben nem köthet szerződést az egyház, ha a vétel, fekvő vagyron eladás vagy alapítvány befektetésével eszközölthető; egyéb esetben fölterjesztés nélkül is megtörténhetik.

Egyébiránt jelen véleményes jelentés nyomán a fentebb érintett e. pont alatti csekély módosítás mellett egyházkerületünk következőkben alapítá meg ez ügyre vonatkozó nézeteit, s fogadá el és határozá meg az e tekintetben ajánlott és jövőre megtartandó szabályokat:

Az egyházmegyék jogköre, s ezek viszonya az egyházkerülethez, szabatosan ki van fejtve, s kellőleg körvonalozva a Budai káron III-ik,

illetve V-ik fejezetében; s miután ezen, az egyházi autonom életből kifejlett, most is gyakorlatban levő, s ezen folytonos gyakorlat által törvényerőre emelkedett intézvények megváltoztatása csak akkor lehetne célszerűen indítványozható, ha azt egyes sürgős eset, vagy a haladó korszellem kívánná; jelenben azonban annál kevésbbé tűnik fel annak szüksége, mivel ezeknek általábani megváltoztatására egyes egyházkerületek illetékességgel nem bírnak.

Az egyházmegyéktől az egyházkerülethez történő fellebbezés módjára vonatkozólag azonban: tekintve, hogy jelen indítványra is épen a fellebbezés módjainak nem szabatos körvonalozása szolgáltatott alkalmat; különösen, mivel a fellebbezési módozatok a haladó kor követelményeinek, mely ugy az egyházi, mint polgári ügyekben a gyors, biztos és szabatos igazságszolgáltatást megkívánja, többé meg nem felel, s a gyakorlatban levő fellebbezési módozatok szerint az egyházkerületi közgyűlés elébe terjesztett ügyek másodfoku megvizsgálása sok nehézségekbe ütközik, s tetemes időt vesz igénybe: bővebb s behatóbb intézkedésnek szüksége tűnik föl.

A fellebbezés minden hatóságnál akként tekintetik, mint az ügyes-bajos feleknek, a hatóságok irányában fennállani kellő bizalmának talpköve. E szempontból tehát nem látszik célszerűnek a felek fellebbezési jogkörét legkevesbbé is megszorítani. Azonban a fellebbezések megbirálásának könnyítésére szükséges, hogy mind az első folyamodási tárgyalások akként vezetessenek, hogy a kérdés sarkpontjai tisztán földerítve, mind a fellebbezés lehetőleg akként terjesztessék a felebbviteli hatóság elé, hogy abból az ügy állása és a sérelmesnek vélt potok lehetőleg könnyen áttekinthetők legyenek; minélfogva az első hatósági eljárás körvonalozására következő szabályok szolgálандanak:

1. Minden az egyházmegyék hatósági területén létező, az egyházakat, lelkészeket, tanítókat illető s más ez ideig is az egyházmegye illetősége alá tartozott ügyben elsőfokulag az egyházmegyék határoznak vagy ítélnek.
  2. Az egyházmegyék határozatával meg nem elégedő félnek jogában van ezen határozat ellen, a határozat vételétől számítandó 15 nap alatt, fellebbezéssel élni, mely fellebbezés folytán az ügy másodfoku megvizsgálás végett az egyházkerületi közgyűlés elébe fölterjesztendő.
  3. A következő ügyek azonban akár tétetett fellebbezés, akár nem, hivatalból fölterjesztendők u. m.
    - a) ha valamely díjlevél (charta) bármely változást szenved.
    - b) Ha valamely lelkész vagy tanító hivatalától felfüggesztetik vagy attól tényleg elmozdittatik.
    - c) Ha két vagy több egyház egy egyházzá olvad.
    - d) Ha a leány-egyház anya-egyházzá emeltetik, vagy az anya-egyház leány-egyházzá változtatik.
    - e) Ha valamely egyház fekvő vagyont vásárol, vagy elidegenít, azon megjegyzés mellet, hogy a vételre nézve csak azon esetben nem köthet szerződést az egyház, ha a vétel, fekvő vagyon eladás, vagy alapítvány befektetésével eszközölthető, egyéb esetben fölterjesztés nélkül is.
- Mely előszámolt esetekben az egyházmegyék határozata csak akkor birand jogerővel, csak akkor lesz végrehajtható, ha az egyházmegyék intézkedéseit az egyházkerületi közgyűlés jóváhagyta, minélfogva ezen e. alatt említett esetben a szerződések mindenkör ugy szerkesztendők, hogy abban az egyházkerület jóváhagyási joga teljesen és minden kétségtől megóva legyen.
- f) A végrehajtott papválasztások.
  - g) A templomok, iskolák fölépitése, egyházi személyek közt történt változások csupán tudomásvégett lesznek fölterjesztendők.

4. Minden határozat vagy ítélet alapját a vizsgálat vagy nyomozat képezvén: jövőre nézve megszüntetendő azon eddigi eljárás, hogy az egyházmegyei kiküldött vizsgálók a feladott panaszos ügy mibenlétét pusztán jelentésökben adják elő, a nélkül, hogy azon adatokat is mellékelnék, melyek alapján a jelentésükben

kifejtett meggyőződésre jutottak; minélfogva jövőre a feladott panaszok megvizsgálására kiküldöttek kötelesek lesznek:

- a) a panaszlót, az után a panaszlottat, s mindkettő tanuit kihallgatni, illetőleg, ha inkább kívántatnék, írásbeli nyilatkozataikat kivenni;
- b) tanukül csak azok fogadtatnak el, kiket a polgári törvények tanuvallomás tételre feljogosítanak;
- c) minden egyén előadása külön papir ivre irandó, illetve szabályos vallomási jegyzőkönyvbe foglalandó;
- d) a tanu mind az általános mind a különös kérdésekre kihallgatandó. Általános kérdéseket a vizsgálók hivatalból kötelesek a tanukhoz intézni.

Az általános kérdések következők:

- 1) mi a vezeték- s keresztnéve?
- 2) hány éves?
- 3) minő vallásu?
- 4) mi az állása, vagy üzlete, vagy foglalkozása?
- 5) van-e rokonságban, sógorságban felekkel?
- 6) nincs-e ellenségeskedésben a bizonyító fél ellenfelével?
- 7) nem hárámol-e reá a fennforgó ügyből kár vagy haszon?
- 8) nem ígértetett-e vagy adatott-e tanunak valamit valomásáért? ha igen: ki által?
- 9) nem volt-e tanu teendő vallomására utasítva vagy rábeszélve? ha igen: ki által?

Ha ezekből látja a vizsgáló-küldöttség, hogy a tanu elfogadandó, az ügyre vonatkozó különös kérdésekre is kihallgathatja s vallomását a tanuval is aláírhatja, ki ha irni nem tud: a tanu kézjegyét, s ha azt aláírni nem akarja, ezen körülményt a jegyzőkönyvben megjegyzi; ha pedig a tanut vizsgáló-küldöttség el nem fogadhatja, azt elutasítja, s az elutasítás indokát a jegyzőkönyvben feltünteti.

- e) A tanuk megesketendők, kivéven azokat, kik bár nem minden tekintetben kifogás nélküliek, de az ügy némely oldalainak megvilágosítására kihallgatandóknak találtattak.
  - f) Mind a panaszló, mind a panaszlottnak joga lévén a vizsgálaton megjelenni, arra a küldöttség által végzésileg meghivandók, ezen meghívó végzés kézbesítési vevény mellett kézbesítendő, s a vevény az ügyiratokhoz melléklendő.
  - g) A tanuk vallomásaira észrevételeket tenni mindkét félnek jogában állván: a tanu kihallgatás megtörténte után; de ugyanazon alkalommal a kihallgatott tanuk vallomásaira netalán lehető észrevételek megtétele végett mindkét fél kikérdezendő, s nyilatkozataik röviden jegyzőkönyvbe fölveendő.
  - h) A kiküldöttek ezen vallomási jegyzőkönyveket iratjegyzékbe foglalván, minden egyes darab küllapjára följegyzik, hogy tanu, panaszló vagy panaszlott vallomása, s azt jelentés kíséretében, melyben az adatokra alapított tényállás foglaltatik az egyházmegyéhez benyújtják.
5. Az egyházmegye minden ügyben a vizsgálat folytán kifejtett tények, s előadott bizonyítékok alapján a fennálló gyakorlat szerint hoz határozatot. Az ügy érdeme ítélet, minden más kérdés pedig határozat által döntetik el.
  6. Ugy a határozatokat, mint az ítéleteket indokolni kell; alakjára nézve pedig megkívántatik, hogy a bevezetésben a felek nevei, az ügy címe és tárgya, a vizsgálat befejezése kitéssék, az ítélet feloldást vagy elmarasztalást tartalmazzon, az indokok elkülönítve legyenek, az esperes és jegyző által aláírassanak.
  7. Minden ügy, habár több egyén veszen is részt benne, ugyanazon egy ítélet által döntendő el; és ebben az egyes felek jogai, vagy kötelezettségei pontosan megalapítandók.
  8. Az ítélet tartalma, s az indokolás főbb pontjai, ha az ítélethozatalnál az illető felek személyesen is jelen volnának, azonnal hirdettessék ki, az ítéletben azonban a kihirdetés megtörténte, s az, hogy kik előtt hirdettetett ki, valamint hogy fellebbeztetett-e vagy nem, nyilván kiteendő. Az ítélet a panaszlott és egyszersmind vádló előtt is kihirdetendő.

9. Ha a felek személyesen jelen nem volnának az ítélethozatalnál, az ítélet mind a panaszlott, mind a panaszlónak szabályos vélemény mellett kézbesítendő.
10. Jogában van a felek bármelyikének az ítéletet 15 nap alatt fellebbezni, s a fellebbezés indokait írásban ugyanazon idő alatt az illető espereshez benyújtani, ki azt az alább megírt módon fölszerelvén, az egyházkerület legközelebbi gyűlésére elnökiileg fölterjeszteni köteles.
11. Ha azonban az illető fél fellebbezését kijelenté, de annak indokait 15 nap alatt benyújtani elmulasztaná is, az ügy ez esetben is fölterjesztendő leendő.
12. Az írásbeli fellebbezésben az ítéletnek azon pontja vagy pontjai különösen kitéssenek, melyeket a fellebbező sérelmesnek tart és orvosoltatni kíván.
13. A fellebbezések és indokai mindenkor az illető espereseknél lévén két példányban benyújtandók, annak egyik példánya a fellebbező ellenfelével tudomás végett közöltetik.
14. Közvetlenül az egyházkerülethez benyújtott fellebbezések csak azon esetben fognak elfogadtatni, és az egyházkerületi közgyűlés által érdemlegesen tárgyalatni
  - a) ha valamelyik fél a fentebb megszabott 15 napi határidő alatt az egyházmegye által hozott ítélet, vagy határozat ellen fellebbezését kijelentette, de ügye bármely ok miatt megvizsgálás végett az egyházkerülethez föl nem terjesztetett;
  - b) ha valamely féltől a fellebbezés megtagadtatott volna.
15. Az illető esperes a panaszos ügyet jelentés mellett elnökiileg tartozván fölterjeszteni, azt következőleg eszközli.
  1. A) alatt a határozatot vagy ítéletet, mely ellen a fellebbezés tétetett, egy eredeti és egy hitelesített másolati példányban, mely másolat az egyházkerület irattára számára vissza fog tartatni
  2. B) alatt a fellebbezett határozat vagy ítélet kézhezvételét igazoló vevényt.
  3. C) alatt a fellebbezési indokokat.
  4. D) alatt az összes és szabályos iratjegyzékbe foglalt ügyiratokat.
16. A fellebbezett ítélet csak másodfoku határozat után hajtható végre.
17. Az ítélet kézbesítése napjától számított 15 napon tul beérkezett fellebbezés, hivatalból visszautasítandó.
18. A másodfoku határozat feleknek mindig írásban kézbesítendő, vevény mellett.
19. A másodfoku határozat ellen fellebbezésnek helye nem lévén, az mindig végrehajtható.

53. Kiss József, sárospataki államképezdei igazgatótanár úr jelenti, hogy az államképezdei foganatba vett póttanítást folyó szeptember hó 3-án zárta be 250 tanítóval, még pedig az utolsó napokon tartott vizsgakimutatása szerint szép sikerrel s kitűnő eredménnyel, közölvén egyszersmind ezen póttanításban részesült tanítók névsorát.

Örvendetes tudomásul vétetett.

54. Olvastatott a diósgyőri magyar királyi bányagazgatóságának Diósgyőrben, 1870. augusztus 15-én 516-ik szám alatt kelt s szuperintendens urhoz intézett levele, mely arról értesít, hogy Parasznya, Varbó, Radistyán, Kápolna és Bábony reformált egyházbéli lelkészek folyamodványára a nagyméltóságú magyar királyi pénzügyminisztérium folyó évi 4413. szám alatt kelt rendeletével megengedni méltóztatott, hogy a nevezett községekben a ref. egyházbéli lelkészek jelenlegi földilletménye a tagosítandó új birtok kihasítása alkalmával egy egész, az iskolatanítóké pedig egy fél jobbágytelki járandóságra kiegészítettessék.

Örvendetes tudomásul vétetvén: elnök szuperintendens ur megbízott, hogy a fenntisztelt minisztériumnak nevezett egyházak lelkészei s tanítói iránti jó akaratáért hivatalos köszönetünket fejezze ki.

55. Olvastatott Polgár Mihály ügyvivő ur Pesten, 1870. évi július 10-én kelt s főgondnok urhoz intézett levele, melyben a Fáy Ferencnő és Károlynő ellen egyházkerületünk részéről lefolytatott per állásáról tudósít.

Tudomásul vétetett

56. Olvastatott Márkus László tábori lelkész urnak, a tábori lelkészeti ügyeinek jobbra fordulását Triesztben, 1870. szeptember 9-én kelt hivatalos jelentése. Örvendetes tudomásul vétetett.

57. A miskolci egyház s főgondnoka jelentése az azon egyház kebelében létező lyceum 18⁶⁹/₇₀. évi állásáról fölterjesztvén. Tudomásul vétetett.

58. A sátoralja-ujhelyi takarékpénztár IV-ik évi zárszámadását s forgalom- és vagyonmérlegét közli.

Résztvényei által érdekelve levő egyházkerületünk részéről tudomásul vétetik.

59. Czelder Márton, galaci lelkész bemutatja számadását azon kegyadományokról, valamint segély- és alapítványösszegekről, melyeket kezelése alatt a missió körében egyházi és iskolai célokra fordított.

Az egyházkerületi számvevőszékhez megvizsgálás végett áttétetik.

60. Borcsik Gábor, semlyéni lelkésznek keresztes élet járandóságát szemes életre változtatni és a lelkész összes földi bemiveltetésének eszközését kérő folyamodványa.

Az illető alsözempléni egyházmegyéhez határozottatott áttétetni.

61. Szabó János, szendrő-ládi lelkésznek egyházkerületünk elé terjesztett s 1870. szeptember 20-án kelt folyamodványa

a felsőborsodi egyházmegyéhez azon meghagyással utasítatik, hogy azt legközelebbi közgyűlésünkre szabályszerűleg felszerelve fellebbezze.

62. Szabó György, felsőzempléni egyházmegyebeli tussai egyházban szolgált s nyugalmazott lelkész, állítása szerint a felsőzempléni egyházmegyei szék által tőle elvett káposztás földének $\frac{1}{4}$ részét és $14\frac{1}{2}$ kereszt szalmás életét birtokába visszaadani kéri.

Ezen folyamodvány az igazság és méltányosság elvének szemelőtt tartása mellett, önkörében leendő elintézése végett, a felsőzempléni egyházmegyéhez áttétetni határozatik.

63. A tornai egyházmegye 1870. szeptember 19. Zsarnón tartott közgyűlése 34. jegyzőkönyvi szám alatti határozatában fölterjesztvén, hogy azon egyházmegyében a tanítói takarékmagtárban és az özvegyárvtárban önálló néptanítói nyugdíjintézet már évek óta létezik, annak a néptanítói nyugdíjintézetek részére országosan ajánlott nyugdíjalapból leendő segélyeztetésének eszközésére fölhívja egyházkerületünk figyelmét.

A tornai egyházmegyének e kérelme adandó alkalommal figyelembe fog vétetni.

64. A gömöri egyházmegye 1870. szeptember 6. Agtelken tartott közgyűlése 8. szám alatti határozatában pártoló ajánlattal terjesztvén fel a vadnai, iskolát építő egyház abbeli kérelmét, hogy jó célja segélésére egyházkerületünk kebelében házankénti segélygyűjtés rendeltetnék s e mellett a hollandi gyámtárból is segélyeztetnék.

A hollandi gyámtárból leendő segélyeztetését illető kérelem a pénzügyi választmányhoz tétetvén át, a házankénti segélygyűjtés tárgyában az esperesi hivatalok utasítatnak, hogy ezt a legközelebbi egyházlátogatás idejéig eszközöljék.

65. Az illető egyházmegyék által államsegélyezésre alakszerűen fölterjesztett folyamodók, jelesen:

- a) Az unghi egyházmegyéből:
1. A vajkóci egyház 300 forint,
  2. A vajáni egyház határozatlan mennyiségű;
- b) A gömöri egyházmegyéből:
1. A beretkei egyház 400 frt,
  2. A rudnai, iskolát építő leányegyház és
  3. Bartók János, kisleludai tüzkárosult lelkész, határozatlan mennyiségű;
- c) A felsőborsodi egyházmegyéből:
1. A martonyii,
  2. A jabloncai — iskolát,
  3. A tornai, templomot építő,
  4. A körtvélyesi tűz által károsult egyházak határozatlan mennyiségű;
- d) Az alsóborsodi egyházmegyéből:
1. A ládházi,
  2. A mályii,
  3. A maklári,
  4. A csabai,
  5. Az aranyosi,
  6. A böcsi egyházak, határozatlan mennyiségű;
- e) Az abauji egyházmegyéből:
1. A kéri adóssággal terhelt s paplakot építő egyház 300 frt,
  2. A szurdoki paplakot építő egyház 300 frt,
  3. A kajatai templomát javítani akaró egyház 200 frt,
  4. A komáromi tornyát, templomát javíttatni akaró egyház 300 frt,
  5. A rásonyi templomát egészen ujítani akaró egyház 300 frt,
  6. A szemerei templomát javító egyház 300 frt,
  7. A büdi paplakát kiépítő egyház 200 frt,
  8. A g.-bogdányi paplakát ujitó egyház 200 frt,
  9. Az önállóan folyamodó k.-vágási egyház 300 frt,
- f. Az alsözempléni egyházmegyéből:
1. A bodrog-keresztúri tűz által károsult egyház, határozatlan mennyiségű;
- g. A tornai egyházmegyéből:
1. A varbóci,
  2. A jabloncai, iskolát,
  3. A tornai, templomot építő,
  4. A körtvélyesi tűz által károsult egyházak, határozatlan mennyiségű
- államsegélyt kérő folyamodványaik
elintézés végett a pénzügyi választmányhoz határozottak áttétetni.

66. Rákossy József hely nélküli lelkésznek államsegélyért esdő kérelme nem teljesíthető.

Jegyzettek: Bálint József, egyházkerületi főjegyző: az 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 27, 28, 29, 31, 32, 50, 51, 53, 59;
Misley Károly, aljegyző: a 12, 13, 14, 15, 23, 24, 25, 26, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 52, 54, 55, 56, 57, 60, 61, 63, 64, 65, 66;
Apostol József, világi jegyző: a 30, 36, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 57, 58, 62-ik pontokat.

Szerkesztette s kiadta:

BÁLINT JÓZSEF,

egyházkerületi főjegyző

A jegyzőkönyvben foglalt tárgyak rövid kimutatása.

1. Főgondnok ur meg nem jelenhetése igazoltatik.
2. A világi elnökség Lovász Miklós, tornai segédgondnok ur által helyettesítettik.
3. A képviselők megbízó-levelei igazoltaknak tekintettek.
4. Szuperintendens ur jelentése a tábori lelkészi gondozás ügyéről.
5. A Nagy Péter, erdélyi püspök által közlött közélettanodai törvényjavaslat és tanterv ügyében a megbízott küldöttség jelentése elhalasztott.
6. Dr. Kálniczky József, főiskolai orvos államképezdei orvossá is kineveztetik.
7. A pálnoci Horváth Mária szobra leleplezési ünnepélyéről jelentés tételik.
8. Az algondnoki hivatalra nem szavazó egyházak birsága sürgettetik.
9. Az államsegély mikénti elosztása iránti intézkedés.
10. Az erdő-horváti ügy befejeztetéséről jelentés.
11. A sárospataki főiskolai dogmatikai tanárságra és a kápláni örökösödés kérdésére beadott szavazatok fölbontása választmányra bízatik.
12. A hit- és erköcstannak a jogakadémiában tanítása szükségtelennek találtatik.
- X 13. A pálnapi főiskolai vizsga eltörlése iránti küldöttségi vélemény elfogadtatik.
14. A főiskolai pénztár az egyházkerületi küldöttség napi díjait viselendi.
15. A tanári díjak s lakberek szabályoztatnak.
16. A népszerű orvostannak a főiskolában javasolt előadatása szükségtelennek mondatik ki.
- X 17. A főiskola régi ispotály-féle helyiségein levő épületrészek kiépítése s hasznosítása iránt intézkedés tételik.
18. Szuperintendens ur a népszámlálási rovatos táblázatok megkészítése iránt jelentést tesz.
19. A vallás- és közoktatási minisztérium intézvénye a bukaresti vizályos ügyben.
20. „ „ „ a szent-istván-baksai egyház,
21. „ „ „ a szemerei iskolát illető déznaváltság ügyében.
22. A pénzügyminisztérium leirata a heő-szalontai egyház adóhátraléka ügyében.
23. A vallás- és közoktatási minisztérium Bokor József hittanárt és Honeczky Miksa ág. hitv. lelkészt államképezdei vallástanítókká is kinevezi.
24. A honvédelmi minisztérium a szabadságolt katonák folyamodványaihoz szükségelt anyakönyvi okmányok ingyen kiszolgáltatása.
25. A vallás- és közoktatási minisztérium utasítása, az anyakönyvvezetése,
26. „ „ „ Hauch W. J. bécsi gépész természet-, vegy- és mennyiségtan készülékei iránt.
27. A testvéregyházkerületek jegyzőkönyvei megküldetnek.
28. A felsőborsodi egyházmegye lemondott esperese Molnár József helyett ideiglenesen Debreczeni Gábort nevezi ki.
29. Az ugyanazon egyházmegyebeli berentei lelkészválasztás megerősítettik.
30. Ugyanazon egyházmegye a varbói lelkészi földek mivélését az egyáznak kötelességévé teszi.
31. Az alsóborsodi egyházmegyebeli heő-papii egyháznak a fafizetés megváltása iránti kérelme megadatik.
32. A gömöri egyházmegyének a sárospataki hittani és bölcsészeti akadémiákban állítólag mutatkozni kezdő új tanirány fölötti aggodalmára nézve megnyugtató határozat hozatik.
33. Ugyanazon egyházmegye a berzétei, valamint
34. a bátkai módosított papi díjleveleket jóváhagyás végett bemutatja és
35. a gortva-kisfaludi s alsó-falusi egyházakat hirdetés utjáni segélyezésre ajánlja.
36. Ebeczky Emil, tanfelügyelő sérelmes eljárása iránti intézkedés.
37. A felsőzempléni egyházmegyebeli gercselyi egyház a Szondy-Kenessey alapítványbóli segélyezésre ajánltatik.
38. Az abauji egyházmegyebeli szántói kéttanítóságból egygyé alakított tanító állomás díjlevele bemutatatik.

39. Ugyanazon egyházmegye a rásonyi módosított lelkészi díjlevelet bemutatja.
40. Ugyanazon egyházmegye az egyházkerületi peres ügyekben Juhász Mihály ügyvédet ajánlja.
41. Az unghi egyházmegye figyelmeztetésének az ágteleki faiskola ügyében hely nem adatik.
42. Ugyanazon egyházmegye Musztyanovics Gyula, görög kath. lelkész sérelmes eljárása miatt ujjal elégtételt sürget.
43. A tornai egyházmegyebeli tornai egyház részére tett adományozásért gr. Keglevich Béla urnak hálás köszönet nyilvánítottatik.
44. Sárospataki főiskolai dogmatikai tanárrá Nagy Gusztáv választatott.
45. A „capellanus non succedit“ szabály eltöröltetik.
46. A főiskolai új építkezések megkezdetni határozottak.
47. A főiskolában a német és francia nyelvek tanítása iránt újabb intézkedések tétettek.
48. Főiskolai széniorra időközben Bodor István választatván, egyszersmind az elemi tanításában is meghagyatik.
49. A gimnáziumba fölvételnél a főiskolai előjáróság szigorubb szabályok megtartására utasítottatik.
50. Az egyházkerületi tanügyi bizottság ujjonnan szerveztetik.
51. A tanítói karnak az egyházmegyei gyűléseken képviseltetése indítványoztatik.
52. Az egyházmegyék jogköre, az egyházkerülethezi viszonya, s a fellebbezés módja szabályoztatik.
53. Kiss József, államképezdei igazgató jelentése az ideiglenes tanfolyam eredményéről.
54. A magyar királyi pénzügyminisztériumnak a tagosítás alkalmával több egyházaink részére tett földadományozásért szuperintendensünk által hálás köszönet nyilvánítandó.
55. Polgár Mihály tudosítása a Fáy-féle perről.
56. Márkus László, tábori lelkész hivatalos jelentése.
57. A miskolci lyceum jelen évi állásáról hivatalos jelentés.
58. A sátoralja-ujhelyi takarékpénztár forgalom- és vagyon-mérlege közöltetik.
59. Czelder missiói számadásának megvizsgálása a pénzügyi választmányra bizatik.
60. Borcsik Gábor papi díja változtatása iránti kérelme az alsózempléni egyházmegyéhez utasítottatik.
61. Szabó János, szendrő-ládi lelkész folyamodványa fölszerelés végett a felsőborsodi egyházmegyéhez visszatétetik.
62. Szabó György, tussai lelkész folyamodványa a felsőzempléni egyházmegyéhez szintén áttétetik.
63. A tornai egyházmegye kérelme a kebelebeli néptanítói nyugdíj-intézet gyámlítására államsegély iránt.
64. A gömöri egyházmegye a rudnai iskolaépítésre segélyt kér.
65. Az államsegélyre ajánlott egyházak, s egyesek.
66. Rákossy József államsegélyre föl nem vétetik.

Tárgymutató arra, hogy mely határozatok kiket illetnek.

- Testvéregyházkerületeket: 19, 32.
 Szuperintendensi hivatal: 19, 36, 42, 43.
 Egyházmegyét általában: 22, 32, 45, 51, 52.
 Espereseket általában: 8, 50, 64.
 Egyházkerületi küldöttséget: 13.
 Alsózempléni egyházmegyét: 60.
 Felsőborsodi egyházmegyét: 30, 61.
 Tornai egyházmegyét: 63.
 Felsőzempléni egyházmegyét: 62.
 Egyházkerületi pénzügyi választmányt: 9, 37, 59, 65.
 Egyházkerületi számvevőszéket: 57.
 Prágay Lajos, esperest:
 Ragályi Ferdinánd, segédgondnokot:
 Szabó András, esperest:
 Laky András, esperest:
 Hadházy Lászlót:
 Szentpétery Sámuel:
 Vajányi Lajost:
 Bodnár András:
 Zitás Istvánt:
 Kovács Károlyt:
 Kazinczy Jánost:
 Bódogh Kálmánt:
 Bárczay Ödönt:
 Farkas Józsefet:
 Szücs Jánost:
 Fekete Józsefet:
 Molnár József, volt felsőborsodi esperest: 28.
 Főiskolai előljáróságot: 13, 49.
 Hegedűs László, főiskolai világi algondnokot: 13, 46.
 Főiskolai tanárikart: 5, 13, 15, 47.
 Kun Dániel, jogigazgatót: 17.
 Főiskolai gazdasági választmányt: 17.
 Főiskolai pénztárnokot: 15.
 Ifj. báró Vay Miklóst: 7.
 Szántói egyházat: 38.
 Rásonyi egyházat: 39.
 Berzétei egyházat: 33.
 Gortva-kisfaludi egyházat: 35.
 Alsó-falusi egyházat: 35.
 Bátkai egyházat: 34.
 Varbói egyházat: 30.
 Tornai egyházat: 43.
 Heő-szalontai egyházat: 22.
 Heő-papii egyházat: 31.
 Antalfi János, tanárt: 17.
 Bokor József, tanárt: 23.
 Nagy Gusztáv, hittanárt: 44.
 Kálniczky József, főiskolai orvost: 6.
 Juhász Mihály, ügyvédet: 40.
 Rákossy József, lelkészt: 66.

50

Értékelt és megvásárolható a kiskönyvtárban.

